

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 115/17

Λουξεμβούργο, 9 Νοεμβρίου 2017

Απόφαση στην υπόθεση C-306/16
Maio Marques da Rosa κατά Varzim Sol – Turismo, Jogo e Animação, SA

Η εβδομαδιαία ανάπαυση των εργαζομένων δεν πρέπει να χορηγείται υποχρεωτικά την ημέρα που έπεται έξι συνεχόμενων ημερών εργασίας

Δύναται να χορηγείται οποιαδήποτε μέρα εντός κάθε περιόδου επτά ημερών

Ο António Fernando Maio Marques da Rosa υπήρξε από το 1991 έως το 2014 εργαζόμενος της εταιρίας Varzim Sol – Turismo, Jogo e Animação (Varzim Sol), η οποία έχει στην ιδιοκτησία της και εκμεταλλεύεται ένα καζίνο στην Πορτογαλία. Το καζίνο είναι καθημερινά ανοιχτό, με εξαίρεση την 24η Δεκεμβρίου, από το απόγευμα κάθε ημέρας έως το πρωί της επομένης. Κατά τα έτη 2008 και 2009, ο A. F. Maio Marques da Rosa εργάστηκε ενίοτε για επτά συνεχόμενες ημέρες. Από το 2010, η Varzim Sol τροποποίησε την οργάνωση των ωραρίων εργασίας, προκειμένου οι εργαζόμενοι να μην εργάζονται περισσότερο από έξι συνεχόμενες ημέρες. Δεδομένου ότι η σύμβαση εργασίας του έληξε τον Μάρτιο του 2014, ο A. F. Maio Marques da Rosa άσκησε αγωγή κατά της Varzim Sol με αίτημα να αναγνωριστεί, κατ' ουσίαν, ότι αυτή δεν του είχε χορηγήσει τις ημέρες υποχρεωτικής αναπαύσεως τις οποίες ο ίδιος θεωρούσε ότι εδικαιούτο. Ως εκ τούτου, ζήτησε την καταβολή δεδουλευμένων και αποζημίωσης ίσης προς την αμοιβή που θα έπρεπε να είχε λάβει για τις υπερωρίες που εργάστηκε.

Η οδηγία για την οργάνωση του χρόνου εργασίας¹ προβλέπει ότι κάθε εργαζόμενος διαθέτει, ανά περίοδο επτά ημερών, μια ελάχιστη περίοδο συνεχούς ανάπαυσης εικοσιτεσσάρων ωρών, στις οποίες προστίθενται ένδεκα ώρες ημερήσιας ανάπαυσης.

Διατηρώντας αμφιβολίες όσον αφορά την ερμηνεία της οδηγίας, το Tribunal da Relação do Porto (εφετείο του Πόρτο) ζητεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να διευκρινιστεί εάν η ελάχιστη περίοδος συνεχούς εβδομαδιαίας ανάπαυσης των εικοσιτεσσάρων ωρών την οποία δικαιούται ο εργαζόμενος πρέπει να χορηγείται το αργότερο την ημέρα που έπεται περιόδου έξι συνεχόμενων ημερών εργασίας².

Με τη σημερινή του απόφαση, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι το δίκαιο της Ένωσης δεν επιβάλλει η ελάχιστη περίοδος ανάπαυσης να χορηγείται το αργότερο την ημέρα που έπεται περιόδου έξι συνεχόμενων ημερών εργασίας, αλλά εντός κάθε περιόδου επτά ημερών.

Καταρχάς, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο όρος «ανά περίοδο επτά ημερών» ουδόλως παραπέμπει στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών και ότι, συνεπώς, συνιστά αυτοτελή έννοια του δικαίου της Ένωσης, η οποία πρέπει να ερμηνεύεται καθ' ομοιόμορφο τρόπο.

Εν συνεχεία, το Δικαστήριο προβαίνει σε ανάλυση του γράμματος της οδηγίας, του πλαισίου στο οποίο αυτή εντάσσεται και του σκοπού της. Όσον αφορά το **γράμμα**, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι από την ίδια τη φρασεολογία της οδηγίας προκύπτει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να

¹ Οδηγία 2003/88/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας (ΕΕ 2003, L 299, σ. 9). Με την εν λόγω οδηγία κωδικοποιήθηκαν, από τη 2α Αυγούστου 2004, οι διατάξεις της οδηγίας 93/104/ΕΚ του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 1993 σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας (ΕΕ 1993, L 307, σ. 18), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2000/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Ιουνίου 2000 (ΕΕ 2000, L 195, σ. 41).

² Η Πορτογαλική, η Ουγγρική, η Πολωνική, η Φινλανδική και η Σουηδική Κυβέρνηση καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλαν παρατηρήσεις επί της εν λόγω υποθέσεως.

διασφαλίζουν ότι κάθε εργαζόμενος διαθέτει, ανά περίοδο επτά ημερών, μια ελάχιστη περίοδο συνεχούς ανάπαυσης εικοσιτεσσάρων ωρών (στις οποίες προστίθενται ένδεκα ώρες ημερήσιας ανάπαυσης), και τούτο **χωρίς να προσδιορίζεται ο χρόνος κατά τον οποίο πρέπει να χορηγείται αυτή η ελάχιστη περίοδος.**

Ακολουθώς, όσον αφορά το **πλαίσιο** στο οποίο εντάσσεται η φράση «ανά περίοδο επτά ημερών», το Δικαστήριο εκτιμά ότι **η εν λόγω περίοδος δύναται να θεωρηθεί ως περίοδος αναφοράς**, ήτοι μια συγκεκριμένη περίοδος εντός της οποίας πρέπει να χορηγείται ορισμένος αριθμός ωρών συνεχούς ανάπαυσης, ανεξαρτήτως του χρόνου κατά τον οποίο χορηγούνται αυτές οι ώρες ανάπαυσης.

Τρίτον, όσον αφορά τον **σκοπό** της οδηγίας, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι αυτός συνίσταται στην αποτελεσματική προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων. Κάθε εργαζόμενος πρέπει, επομένως, να απολαύει επαρκούς χρόνου ανάπαυσης. Εντούτοις, **η οδηγία καταλείπει ορισμένη ευελιξία στα κράτη μέλη όσον αφορά την εφαρμογή της, παρέχοντάς τους επομένως ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως αναφορικά με τον χρόνο κατά τον οποίο πρέπει να χορηγείται αυτή η ελάχιστη περίοδος.** Η ερμηνεία αυτή βαίνει δυνητικώς προς όφελος του εργαζομένου, διότι καθιστά δυνατή τη χορήγηση σε αυτόν πολλών συνεχόμενων ημερών ανάπαυσης, κατά τη λήξη μιας περιόδου αναφοράς και κατά την αρχή της επόμενης.

Τέλος, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι **η οδηγία περιορίζεται στη θέσπιση ελάχιστων κανόνων προστασίας του εργαζομένου όσον αφορά την οργάνωση του χρόνου εργασίας.** Επομένως, τα κράτη μέλη δύνανται να εφαρμόζουν ή να θεσπίζουν διατάξεις ευνοϊκότερες για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων ή να προκρίνουν ή να επιτρέπουν την εφαρμογή ευνοϊκότερων για τους εργαζομένους συλλογικών συμβάσεων ή συμφωνιών που συνάπτονται μεταξύ των κοινωνικών εταίρων.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106